

Slovenski dom

Štev. 48

V Ljubljani, v ponedeljek, 1. marca 1943-XXI

Leto VIII.

Izključna pooblaščenka za oglaševanje (italijanskega in tujeja)
Izvor: Unione Pubblicità Italiana S. A. MilanoUredništvo in oprema: Kopitarjeva & Ljubljana
Redazione Amministrazione: Kopitarjeva & LjubljanaConcessionaria esclusiva per la pubblicità di provinzia Italiana
ed estera: Unione Pubblicità Italiana S. A. Milano

Bollettino n. 1009

Riuscite puntate sul fronte tunisino

**Efficaci azioni aeree su colonne
nemiche su concentramenti
di automezzi**

Il Quartier Generale delle Forze Armate comunica:

Sul fronte tunisino forze di fanteria e motorizzate dell'asse hanno effettuato riuscite puntate offensive.

Colonne nemiche in movimento e concentramenti di automezzi sono stati bombardati dall'aviazione, sei apparecchi venivano abbattuti dai cacciatori germanici in duelli aerei e dieci dalle artiglierie della difesa.

Due nostri caccia, colpiti dalla reazione contro-aerea, sono andati perduti.

Velivoli avversari hanno lanciato bombe su Siracusa.

Segnalati 30 morti e 71 feriti fra la popolazione civile.

Danni gravi ai fabbricati civili. Due bombardieri ed uno »Spitfire« risultano distrutti dalla caccia italo-tedesca rispettivamente nei pressi di Cagliari, Trapani e Siracusa.

L'equipaggio di un bombardiere americano, composto di nove persone, è stato salvato e catturato, in alto mare, al largo della Sardegna.

Vojno poročilo št. 1009

Posrečeni sunki

na tunizijskem bojišču

**Uspešni letalski napadi
na sovražne čete in zbirališča
motornih vozil**

Italijansko uradno vojno poročilo št. 1909 pravi:

Na tunizijskem bojišču so osni pehotni in motorizirani pehotni oddelki izvedli posrečene napadalne sunki.

Letalstvo je bombardiralo nasprotnikove kolone na pohodu ter zbrana avtomobilska vozila. Nemški lovec se v letalskih dvobojih zbil 6 strojev, 10 pa jih je sestrelilo obrambno topništvo.

Dva naša lovec, ki so ju zadeli strelji protiletalskega topništva, sta šla po zlu.

Nasprotnikova letala so metala bombe na Siracusa. Poročajo o 30 mrtvih ter 71 ranjenih med civilnim prebivalstvom. Huda škoda na civilnih poslopjih. Kaže, da so italijansko-nemški lovec pri Cagliariu, Trapaniju in Siracuzi uničili dva bombnika in en Spitfirer.

Na širokem morju pred Sardinijo je bila rešena in zajeta posadka z nekega ameriškega bombnika, ki je štela 9 oseb.

Sovjetski imperialistični cilji in nameni — po lastnih uradnih izjavah

Buenos Aires, 1. marca. s. Iz Washingtona poročajo, da je glasilo sovjetskega veleposlaništva v severnoameriški prestolnici objavilo nekaj ostrih člankov, v katerih nastopa proti poljskim zahtevam. V teh člankih zlasti nastopa proti obnovitvi rusko-poljskih meja iz leta 1939. Sovjetski list piše, da si poljsko prebivalstvo iz tistega dela Poljske, ki je bil leta 1939 priključen Rusiji, prav nič ne želi, da bi se vrnilo pod poljsko gospodstvo.

Diplomatski krogi v Washingtonu smatrajo, da članki, ki jih je objavilo sovjetsko veleposlaništvo, niso nič drugega kot potrditev ekspanzijskih in imperialističnih sovjetskih teženj. V istih krogih naglašajo, da Sovjetska zveza vztraja ne

Nemci zavzeli Kramatorskaja in Lozovaja ter napadajo pri Izjumu

Več tisoč ruskih ujetnikov, 464 oklepnikov ter 606 topov uničenih ali zaplenjenih — Pri Kursku, Orlu in Ilmskem jezeru boljševiki zmanj napadajo — Uspešen sunek na severnem tuniškem bojišču — Nemški pomorski uspehi

Hitlerjev glavni stan, 1. marca. Nemško vrhovno poveljstvo je včeraj objavilo tole uradno vojno poročilo:

Nasprotnik je poskušal včeraj zmanj prodreti na severnem bojišču kubanskega mostišča. Nemški protinapad na odseku pri Izjumu do bro napreduje.

Kramatorskaja in Lozovaja sta bili zavzeti v naskoku, pri čemer je imel nasprotnik, ki se je obupno upiral, izredno velike izgube ljudi in vojnega blaga. Ostanke sovjetskih armad, ki so zmanj skušali izvesti obkolitve, so sedaj sami obkoljeni in iščejo zmanj za nemškimi bojiščem izhod, pri čemer jih nemške čete polagoma uničujejo. V času od 20. do 26. februarja je bilo po dosedanjih še nepopolnih poročilih privedenih več tisoč ujetnikov ter uničenih ali zaplenjenih 464 oklepnikov in oklepnih izvidniških voz, 606 topov, 189 metalcev granat ter mnogo drugega lahkega in težkega orožja, kakor tudi 739 motornih vozil. Na bojišču so našli 14.000 mrtvih.

Na odseku jugozahodno od Kurska je bil nasprotnik v nadaljevanju svojih močnih napadov krvavo zavrnjen.

Tudi na bojnem odseku pri Orlu sovjetske čete pri svojih napadih, podprtih z močnimi oklepnimi in pehotnimi silami, niso imele nobenega uspeha.

Göringova dnevna zapoved nemškim letalcem

Berlin, 1. marca. s. Nemški maršal Herman Göring, vrhovni poveljnik nemškega letalstva, je ob priliki letalskega dneva izdal naslednje dnevno povelje:

»Vojaki letalci! Ob dnevu, posvečenem našemu mlademu in junaškemu letalstvu, sem v mislih med vami bolj kot kdaj prej. Poznam vaše junaštvo na vseh bojiščih in vašo železno odločnost, da izpolnite svoje dolžnosti vsepovod. Letalstvo je pomagalo pri velikih zmagah. Ima za seboj močne preskušnje v najhujših zimskih bojih. Kar nas ni ugonobilo, nas je krepilo. Tako bomo ob ugodni uri spet napadli z novimi silami ter uničili sovražnika, kjer koli ga bomo našli. Tovariši! Zmaga mora biti naša in bo naša. V tem globokem prepričanju pozdravljamo s ponosom in spoštovanjem padle tovariše, ki so dali življenje za Nemčijo in za svobodo našega naroda. Zaradi njihove žrtve smo nepremagljivi. Naj živi vodja! Zivelo letalstvo! — Podpisano: Hermann Göring, nemški maršal in vrhovni poveljnik letalstva.

Berlin, 1. marca. s. Listi se spominjajo današnjega dneva kot dneva nemškega letalstva. Pred osmimi leti je dal Hitler dnevno povelje, da se

Južno od Ilmskega jezera so nemške čete ponovno v krvavih borbah odbile boljševiške napade kljub podpori oklepnega orožja in bojnih letal. Nasprotnik je imel tudi tukaj težke človeške in gmočne izgube. Letalstvo je na mnogih mestih bojišča podpiralo oddelke kopne vojske z napadi na postojanke, čete na pohodu in bivališča sovjetskih čet.

Pri Ribiškem polotoku so bojna letala potopila sovjetsko podmornico, velika prevozna ladja pa je bila v zalivu Koli poškodovana zaradi bombnega zadetka.

Napad nemških in italijanskih čet na severnem tuniškem bojišču je prinesel dragocene pridobitve na ozemlju in prizadel nasprotniku posebno zaradi delovanja letalstva velike izgube ljudi in vozil. V letalskih bojih in po protiletalskih obrambi je bilo v Sredozemlju sestreljenih 12 angleških letal.

Pri dnevnih poletih angleškega letalstva nad obalo zasedenega zahodnega ozemlja in pri nočnih vznemirljivih poletih, pri katerih je bilo posamič odvrenih nekaj bomb na nekatere zahodne nemške kraje, je nasprotnik izgubil 6 letal.

Oddelek nemških hitrih čolnov je v noči na 27. februarja napadel močno zavarovan ladijski sprevod v neposredni bližini angleške obale in je od spreveda potopil dva parnika in eno petro-

lačno graditi novo letalstvo nemškega rajha. Listi poudarjajo, da je od tega dne dalje nemško letalstvo dalo mogočen prispevek tako v mirnem času, kakor tudi pri vseh vojnih nastopih.

»Spominski dan španskih kraljev«

Madrid, 1. marca. s. General Franco je izdal odlok, s katerim razglasa obletnico smrti bivšega kralja Alfonza XIII. za »spominski dan španskih kraljev«. Odlok pravi, da je monarhija bila v preteklih stoletjih simbol španske zgodovine in edinstvo španskega ljudstva, pa tudi volje po imperialni veličini. Danes bo v gradu Eseurialu v proslavo tega praznika slovesna služba božja, ki se je bo udeležil general Franco s člani vlade.

Zavezniške letalske izgube v zadnjih dneh

Berlin, 1. marca. s. Kakor se je zvedelo na tujakšnih vojaških mestih, so angleške in severnoameriške letalske sile pri letalskih napadih na zahodu in na Sredozemlju, po poročilih, ki so prišle do poznih večernih ur, izgubile skupno 18 letal. Od teh jih je bilo pri spopadih v zraku sestreljenih 15, tri pa je zbil protiletalsko topništvo. Majhno število britanskih letal je napravilo vznemirjevalne polete prednočnim v poznih urah nad zahodno Nemčijo. Posamezne bombe, ki jih je sovražnik vrgele na stanovanske okraje, so povzročile le brezpomembno škodo. En bombnik je bil sestreljen.

Ameriški delavci se nočejo bratiti s sovjetsko delavsko zvezo

Lisbona, 1. marca. s. V dopisu iz Washingtona popisuje angleški list »News Chronicle« zaključek novega obiska sira Walterja Citrina v Združenih državah pod naslovom »Citrine je spravljal ameriške delavske voditelje v slabo voljo«. Dopisnik pravi, da je tajnik britanske delavske strokovne zveze, ko ni mogel razpravljati o odnosu med ameriškim delavskim organizacijami do sovjetskih v času svojega bivanja v Miamiu, vnovič začel razpravo o teh odnosu na poslovilni večerji, ki mu jo je priredila newyorška delavska zveza. Ker je Citrine govoril kot znanj, mu ni bilo mogoče odgovoriti. Toda ameriška delavska zveza je nato objavila izjavo, ki je po mnenju dopisnika angleškega lista v Moskvi ne bo preveč veselja. V tej izjavi ameriški delavci ponovno poudarjajo temeljna načela ameriškega sindikalizma, ki ne dovoljujejo nobenih zvez s sovjetskimi sindikalnimi organizacijami.

132 judovskih dečkov v starosti od 16 do 17 let iz Madžarske, Romunije in Bolgarije se je peljalo skozi Turčijo v Palestino, kjer jih bo z dovoljenjem angleških oblasti sprejelo združenje Judov v Palestini. Druge skupine bodo v kratkem poslali. Ta dogodek je vznemiril Arabce, ki so prepričani, da se je Anglija odločila povečati judovski vpliv v deželi.

Amerika hlepi po gospodstvu nad vsem svetom

Buenos Aires, 1. marca. s. Ameriški mornariški minister polkovnik Knox je podal nekaj izjav, ki potrjujejo, kako washingtonska vlada navzlic vsem opominom proti njeni imperialistični politiki, mirno nadaljuje z izdelovanjem načrtov za povojno ureditev, ureditve, ki naj spravi pet celin pod politični, gospodarski in industrijski nadzor Združenih držav. Knox je dejal, da bodo Združene države prav kmalu začele nove razgovore z vsemi zavezniki narodov glede zgraditve stalnih vojaških postojank po vsem svetu. Knox je dodal: »Sodim, da ne smemo hlepeti po zasedbi novih ozemelj, toda skrbeti moramo za letalske in pomorske posto-

lejske ladje s skupno 6580 tonami ter dva stražna čolna. Med bitko je bil torpediran tudi oboroženi angleški oskrbovalni parnik »T 381«. Ker se ni takoj potopil, je posadko rešila posadka nemškega hitrega čolna, pri čemer je bilo ujetih 11 mornarjev. »T 381« je bil potem s posebnim torpednim izstrelkom potopljen. Nemški hitri čolni so se brez poškodb ali izgub vrnili v svoje oporišče.

V jutranjih urah 28. februarja so angleški hitri čolni pred nizozemsko obalo napadli nemški ladijski sprevod. Pri tem so bili potopljene 3 angleški hitri čolni, ostali pa pregnani s topniškim ognjem oboroženih sil za zaščito obale. Sprevod je polnoštevilno in brez škode dosegel pristanišče, kamor je bil namenjen.

Podmornice so potopile na Atlantiku in Sredozemskem morju 3 ladje s skupno 19.000 tonami in 1 rušilec. Nadaljnja ladja je bila torpedirana.

Proslava obletnice smrti vojvode D'Aosta

Rim, 1. marca. s. Pod pokroviteljstvom fašistične stranke bo fašistični zavod za Italijansko Afriko 3. marca praznoval prvo obletnico slavnih žrtve vojvode D'Aosta. V navedenih krajih bodo imeli spominske govore sledeči: v Rimu Carlo Scorza, v Milanu Carlo Borsani, v Napoliju Umberto Guglielminotti, v Firenzi Severio Fera, v Bologni Davide Fossa, v Bariju Carlo Fattarappa, v Pisi Carlo Ciglio, v Padovi Attilio Simioni, v Triesteju Ardito Desio, v Pistoji Angelo Nori, v Modeni Leonardo Gana, v Perugiji Pascol.

Dolarji za nakup vodnih oporišč

Buenos Aires, 1. marca. s. V tujakšnih krogih mnogo govore o poročilu, ki ga je prinesla agencija »Exchange Telegraph« iz Washingtona 10. februarja, po katerem naj bi bila poslanska zbornica Združenih držav odobrila 750 milijonov dolarjev za nakup pomorskih oporišč na najbolj izpostavljenih točkah. Omenjeno poročilo pripominja, da v Washingtonu niso povedali nič točnega glede krajev, kjer naj bi bila ta pomorska oporišča. Spriče znanih angleško-ameriških ciljev, da bi se polastili portugalskih in španskih otokov v Atlantiku, čeprav samo za dobo, dokler bi trajala vojna, otokov, ki so morda tista pomorska oporišča, katera omenja navedena brojavka agencije »Exchange Telegraph«, slutijo, da sta London in Washington morda predlagala, naj bi Portugalska in Španija omenjene otoke za krajšo dobo dale v najem.

Gandijev sin o trpljenju svojega očeta

Bangkok, 1. marca. AS. Gandijev sin Devadas je včeraj dejal, da se zdravje njegovega očeta stalno slabša. Devadas Gandi je nato priporočal ljudem, ki so prišli obiskat njegovega očeta, naj ga čim manj vznemirjajo, saj razumejo, da njegovo zdravje peša ter da bo povzročalo mnoge skrbi tudi še dolgo po koncu gladovne stavke. Policija je v Kalkuti in Bombayu zaprla številne mladeniče, ki so nabijali manifeste, v katerih se zahteva brezpogojno osvoboditev Gandija. V Allahabadu se je množica demonstrantov podala proti zaporom ter zahtevala oprostitev nekaterih aretiranih Indov. Policija je skupno z vojaštvom množico razpršila in v tej zmešnjavi sta bila ranjena dva vojaka in trije Indijci.

Vesti 1. marca

Angleška admiraliteta sporoča, da se angleška korveta »Erica« ni povrnila v domače pristanišče in jo je treba šteti za izgubljeno.

Iz Ankare poročajo, da so spet poslali 160 ljudi v Achakale na prisilno delo, ker niso plačevali davkov.

Ameriške oblasti so sklenile zmanjšati izdelavo nogavic za civiliste ter določile, da mora biti izdelava manjša za 100.000 milijonov parov kot pa lansko leto.

V Soliji so zaprli 17 oseb, med njimi 14 Judov, zaradi veriženja z zlatom in valutami.

Boj bo še hud, zlasti moramo pogosti Japonce iz Birmanije. Nove Gvineje in sosednih otokov, iz strateških postojank, ki so tako močne, da se lahko reče, da so nepremagljive, piše bivši angleški poslanik v Tokiju sir Robert H. Olive v angleški reviji »Fortnightly«. Po drugi strani pa je brezupno, če mislimo, da se bodo Malajci in Javanci uprli, kakor je tudi zastoj govoriti o kaki blokadi.

Izjava poljske begunske vlade o sporu s Sovj. Rusijo

Lisbona, 1. marca. s. Poljska vlada se je sešla pod predsedstvom generala Sikorskega ter razpravljala o poljsko-ruskih odnosih. Sprejela je naslednje sklepe:

»Poljska vlada izjavlja, da niti pred izbruhom sedanje vojne niti med njo poljski narod ni bil nikdar pripravljen sodelovati z Nemčijo proti Rusiji. V svojih odnosih z Rusijo je bila Poljska vedno pripravljena sodelovati na ruski strani za nadaljevanje vojne ter za ohranitev prijateljskih odnosov z Rusijo po doseženih zmagi. Poljska vlada odločno zavrača zlobno propagando osi, ki obdoljuje poljsko vladno neposrednih in posrednih malo prijateljskih stremenj od Rusije. Bedasto bi bilo sumiti, da bi bila Poljska imela kakršne koli namene potegniti vzhodno mejo poljske republike ob Dnjestrnu in Črnem morju ter dolžiti Poljsko, da bi bila predlagala kakršne koli spremembe svojih meja na vzhodu. Od trenutka, ko je bila podpisana med Poljsko in Rusijo pogodba, t. j. do 30. julija 1941, poljska vlada ni spremenila svojega mnenja glede poljskih meja nasproti Rusiji, glede katerih naj bi obveljal »status quo«, to se pravi, obveljalo naj bi stanje, kakršno je bilo 1. septembra 1939.«

Stockholm, 1. marca. s. Napetost, ki je nastala zadnje dni v Londonu med begunsko poljsko vlado in Moskvo, je imela za posledico, da sta se obe vladi sešli na posvetovanje, ki je bilo 27. februarja v Kremliju in ki so se ga udeležili Stalin, Molotov in poljski veleposlanik Romer. Razpravljali so o najvažnejših vprašanjih, glede katerih vladajo močna nesoglasja, zlasti pa so pretresali vprašanje bodočih poljskih meja. Čeprav doslej še ni znano, kakšne uspehe so rodila ta posvetova-

Angleži nezadovoljni s položajem v Severni Afriki

Bern, 1. marca. s. Londonski »Times« objavlja drugi uvodnih o političnem položaju v Združenih državah, v katerem se bori med drugim: Severna Afrika predstavlja danes obširno kolonialno prizorišče, kjer so razpravljali o bodoči usodi Francije pred očmi zainteresiranih in kritičnih opazovalcev vsega sveta, dočim je večina prebivalstva kazala silno malo zanimanja za to razpravo. List popisuje potem stilišče »medelavne« skupnosti ter poudarja, da so tudi na tako imenovani delovni strani zrelili zelo različna. Pač pa je francoska uprava, ki je v bistvu konservativna in oligarhična, ostala nespremenjena. Pod vodstvom generala Girauda je komisar za notranjo upravo odredil strogo cenzuro in natančno nadzorstvo nad slehernim političnim delovanjem. Izkazala se je ta uprava zlasti pri vprašanju izpustitve političnih jetnikov kakor tudi s tem, da je postavila v strogem izvajanju protijudovskih zakonov.

DRVARKA MARIJA

TOMAŽIČ JOŽE BERANEK JOŽE

15. Graščak pa je še dalje molčal in skrival svojo krivdo, kajti sedaj je čim dalje bolj prepričan, da je njune nesreče kriva njegova krvava pogodba z zlodejem, zaradi katere jima Bog ne pošlje otrok. Zdaj mu zvene v ušesih zlodejeve besede: »Bogat boš, če pa boš že tudi srečen, boš šele videl!«

Groza ga je stresla in premrzila, ko se je spomnil pogodbe, da je zlodeju za denar in bogastvo prodal svojo dušo, ali pa dušo kogar koli iz njegove družine, drage žene ali pa celo sina edince, če li ga bila dobila. In če bi zlodeji zahteval prav sinčovo dušo? — Te misli se je tako prestrašil, da je še naprej zatajeval svojo krivdo, svoj veliki greh.

16. Pred velikimi mašami pa se graščakinja odloči: »Na pohorski planini je Marijina cerkev, romarska pot; k Mariji se zatekajo najini drvarji po pomoč, v sili se ji zaupajo in ona jim vedno pomaga, usliši jim prošnje želje; tako trdijo vsi. Zato jo imenujejo Drvarsko Marijo... Na Velike maše bo Drvarka Marija go dovala in takrat pojdem k njej na božjo pot tudi jaz z edino prošnjo, da mi naj pri ljubem Bogu izprosi vsaj enega otročička. Rada ga bom imela, pa čeprav ne bi bil zdrav... K Drvarki Mariji pojdem na božjo pot in ona mi bo prošnjo željo uslišala!«

Sklenila je roki na srce in v duhu zagledala romarsko cerkvico drvarjev in planinčanov.

Razdeljevanje racioniranih živil v marcu 1943

Prehranjevalni zavod Visokega komisariata za Ljubljansko pokrajino sporoča:

Meseca marca 1943-XXI bodo dobili potrošniki sledeča racionirana živila:

1. Na navadno živilsko nakaznico (za vse potrošnike): dnevno 150 gr kruha ali 125 gr krušne moke ali 225 gr koruzne moke (na navadni nakaznici na odrezkih za kruh natisnjeno rdeče besedilo »190 gr krušne moke torej ne velja!« ter mesečno 400 gr testenin, in sicer na spodnjih 6 odrezkih: 1600 gr riža na preostalih 25 odrezkih; 500 gr sladkorja, 100 gr slanin; 200 gr masla; 1 del olja, 100 gr mila; 600 gr soli ter 200 gr fižola (samo na ljubljanske živilske nakaznice — z zelenkastim podtonom). Na nakaznici rdeče natisnjeno količine 1800 gr riža in 200 gr testenin ne veljajo!

2. Na dodatno živilsko nakaznico »SD I« (za ročne delavce): dnevno 150 gr kruha ali 125 gr krušne moke ali 225 gr koruzne moke

3. Na dodatno živilsko nakaznico »SD I + II« (za delavce pri težkih delih): dnevno skupno 250 gr kruha ali 208,3 gr krušne moke ali 375 gr koruzne moke ter mesečno 500 gr riža in 100 gr testenin.

4. Na dodatno živil. nakaznico »SD I + II + III« (za delavce pri najtežjih delih): dnevno skupno 350 gr kruha ali 291,6 gr krušne moke ali 525 gr koruzne moke ter mesečno 500 gr riža in 100 gr testenin.

Opomba: Na vseh dodatnih nakaznicah »SD« je treba spremeniti besedilo, natisnjeno v glavi nakaznice gr 130(87) krušne moke tako, da se čita pravilno »gr 125(83,3) krušne moke«.

5. Na dodatno živilsko nakaznico za kruh za bolnike in »SDLe« (za težja opravila): dnevno 100 gr kruha ali 83,3 gr krušne moke ali 150 gr koruzne moke; količino krušne moke (85 oz. 87 gr), ki je natisnjena v glavi teh nakaznic, je treba popraviti v »83,3 gr«.

6. Na dodatno živilsko nakaznico »GMA« (za otroke do 3 let) mesečno: 900 gr riža; 100 gr testenin; 500 gr sladkorja, in sicer 400 gr na zato določen odrezek a (0-3) ter 100 gr na odrezek »1« ter 750 gr marmelade, in sicer 500 gr na odrezek za marmelado ter 250 gr na odrezek »2«.

7. Na dodatno živilsko nakaznico »GMB« (za otroke od 3-9 let) mesečno: 500 gr marmelade na odrezek za marmelado.

8. Na dodatno živilsko nakaznico »GMe« (za mladino od 9-18 let) dnevno: 50 gr kruha ali 41,6 gr krušne moke ali 75 gr koruzne moke; rdeči pretisk »gr 1933 krušne moke« je treba popraviti v »gr 1290 krušne moke« ter mesečno 500 gr marmelade na odrezek za marmelado.

Opomba: Dodatni delež mesečno 100 gr sladkorja, ki ga je do sedaj prejemale mladina od 3. do 18. leta, je s 1. marcem ukinjen. Zato tudi nima odrezek za 100 gr sladkorja, ki je natisnjen na vseh dodatnih nakaznicah »GMe«, nobene veljave več in Prevod na ta odrezek ne bo priznal nobenega izdatka sladkorja.

Glede delitve sira in morebitnih ostalih živil bodo potrošniki pravočasno obveščeni potom časopisa.

Nov čas zatemnitve

Od nedelje 28. februarja zvečer velja do nadaljnjih ukrepov čas zatemnitve od sedmih zvečer do šestih zjutraj.

Uvedba taksnega papirja ter novih taksnih golic za menice

V amisu določil odredbe Visokega komisariata za Ljubljansko pokrajino z dne 8. feb. 1943-XXI, št. 16, ki je objavljena v »Službenem listu« z dne 10. feb. 1943-XXI, 12. kos, ter stopi v veljavo dne 1. marca 1943-XXI, je na področju Ljubljanske pokrajine razširjena raba taksnega papirja z vodnim tiskom. Izdane so tudi nove menične golic z vtišnjim kolkom.

Te takene papirje, kakor tudi menične golic, prodaja finančna uprava po pooblaščenih prodajalcih (trajfiki).

Dokler taksi papir ne bo na razpolago, je za namene, navedene v zgoraj omenjeni odredbi, dovoljena raba navadnega papirja, pod pogojem, da je opremljen s kolki in vrednosti predpisane taksne papirja, ki odgovarja namenu.

Dosedanje menične golic se tudi smejo uporabljati, če so dokolkovane s posebnimi meničnimi kolki.

Menične kolke, ki bodo prišli v kratkem v promet, smejo nalepljati in uničevati izključno le davčni uradi.

Za vedno nas je zapustil po kratki mučni bolezni, previden s tolažili svete vere, naš nad vse dobri soprog, očka, brat, svak, gospod

DOMICELJ MIRO

trgovski zastopnik

Pogreb nepozabnega pokojnika bo danes, v ponedeljek, 1. marca 1943, ob 4 popoldne z Zal iz kapelice sv. Kristofa na pokopališču k Sv. Krizu.

Ljubljana, Genova, Rakek, dne 1. marca 1943.

Žalujoča rodina Domicelj in ostalo sorodstvo

Ljubljana

Koledar

Ponedeljek, 1. sušca: Albin, škof; Sylibert, škof; Antonina, mučenica; David, škof.
Torek, 2. sušca: Kunigunda, cesarica; Marin, mučenec; Marcijan, mučenec.

Obvestila

Vse posetnike nocojšnjega koncerta Glasbene Matice opozarjamo na točni začetek ob pol 7 zvečer. Prosimo za pravočasni prihod, ker bo vstop v dvorano po začetku sporeda prepovedan in dovoljen šele v odmoru med posameznimi nastopi solistov. Konec koncerta bo točno ob 8 zvečer. Podrobni sporedi se dobe v knjigarni Glasbene Matice in na koncertu pri biljetarjih odnosno pri večerni blagajni.

»Ker želi morda kdo čitati preprosto in enostavno pripovedovano povest, bom poskusil jaz John Ridd, svobodnik iz župnije Oare v Somersetski grofiji, napisati — če mi Bog ohrani življenje in spomin — kar sem v tem okolišu videl in deloma sodoživel.«

Tako začneja pisatelj R. D. Blackmoore enega najbolj branih romanov z naslovom:

»LORNA DOONE«

17. stoletje z vsemi številnimi in dramatičnimi boji med posameznimi grofovskimi rodbinami za oblast v posameznih pokrajinah Anglije in vse mogoče zarote za angleški kraljevi prestol žužve v tej knjigi. Vmes pa se ublažujoče vpleta ljubezen — vsa lepa, zvesta in plemenita grofica Lorne do pogumnega svobodnika — viteza Johna Ridda. Po premaganih hudih težavah se združita v srečnem zakonu.

Roman je izšel v »Slovenčevih knjižnicah« (oba dela vezana v eni knjigi) in ga dobite po vseh knjigarnah in trafikah.

Naslednji teden bo izšel svetovno znani roman

»POSTRUŽKA«

(Scampolo), ki ga je spisal Dario Nicodemi in katerega igra »Scampolo« pozna vse svet.

Mali Gospodar — Žegoza obveščata vse rejce malih živali, da se prične z razdeljevanjem krmil na nove nabavne knjižice z dnem 1. marca t. l. Prvi teden v marcu prejmejo krmila rejci z nabavnimi knjižicami št. 1 do 1500, drugi teden vsi ostali. Za oba tedna velja naslednji abecedni red: v ponedeljek z začetnimi črkami A-G, torek H-L, sredo M-R, četrtek S-Z. Krmila se razdeljujejo samo popoldne od 14 do 17 v društveni poslovalnici. Gallusovo nabrežje 33. Kdor zamudi, mu krmila zapadejo.

Delila se bo riževa zdrobljenka, in sicer po 2 kg na enoto.

EIAR — Radio Ljubljana

Ponedeljek, 1. marca, 13. Napoved časa. Poročila v italijanski — 15.10. Poročila Vrhovnega Poveljstva Oboroženih Sil v slovenski — 15.12. Lahko glasbo vodi dirigent Petralia — 14. Poročila v italijanski — 14.10. Koncert radijskega orkestra vodi dirigent D. M. Sijaneec. — Glasba za godalni orkester — 14.40. Pisana glasba — 15. Poročila v slovenski — 17. Napoved časa. Poročila v italijanski — 17.15. Prenos iz Rimskega gledališča ELISEO: Koncert organizira Kr. Rimska Filharmonična akademija; drugi del koncert, ki ga izvaja pianist Edoardo Erdmann — 19. »Govorimo italijansko« — poučuje prof. dr. Stanko Leben — 19.30. Poročila v slovenski — 19.45. Valčki, polke in mazurke — 20. Napoved časa. Poročila v italijanski — 20.20. Komentar dnevnih dogodkov v slovenski — 20.30. Simfonično-vokalni koncert — 21.30. Koncert tenorista Antona Sladoljeva — 22. Zanimivosti v slovenski — 22.19. Koncert Sramla Ljubljana — 22.45. Poročila v italijanski.

DARMOL

Il miglior assattivo

najboljše odvajalno sredstvo

Edgar Wallace:

Žabar s krinko

»Napreje!« je mukoma izjecljal. Ni pričakoval neznanca. S hitro kretnjo je odprl vrata.

V sobo je stopil Dik Gordon. Z ljubeznivim nasmeškom je gledal zdaj enega, zdaj drugega.

»Tajen znak žabarjev je menda marsikoga izmed vas prav temeljito prestrašil, kajne?« je dejal veselo.

16.

Ray zve resnico.

Lola je bila prva, ki se ji je vrnil mir na lice. Skušala je popraviti slab vtis, ki so ga vsi naredili, ko so slišali o žabarjevem znaku.

»Ni bilo lepo od vas,« je rekla užaljeno Gordonu, »da ste nas prestrašili s tem znakom žabarjev, katerih se zdaj neizmerno bojim, odkar toliko čitam o njih v časopisju.«

Ta znak je moj najnovejši uspeh,« je dejal Dik resno, toda s prizvokom zasmehovanja. — »Neki žabar me ga je naučil. In ta mi je rekel, da daje žabar številka 1 ta znak le tedaj, kadar hoče govoriti svojim žabarjem-glavarjem, ali kadar hoče poiskati kakega člana.«

»Vaš žabar je gotovo lagal,« je dejala Lola vsa razburjena in jezna. »Sploh ni Mills...«

»Millsa sploh nisem omenil!« je dejal Dik.

»Toda o njegovi aretaciji je bilo govora v vseh dnevnikih!«

»O njegovi aretaciji ni pisal noben dnevnik!« je dejal Dik; razen, če ste to morda brali v »Novi dobi žabarjeve. Bržkone v oddelku za zasebne novice.«

Ray je stopil korak pred Dika. »Kaj vas je privedlo semkaj, Gordon?« je vprašal s tresočim glasom.

»Rad bi z vami spregovoril nekaj besed o čisto zasebni zadevi,« je rekel Dik, pri tem pa skrivnostno mežikal z očesom.

»Ničesar ni, o čemer ne bi mogli z menoj razpravljati v pričo mojih prijateljev,« je odgovoril Ray, katerega se je začela polagoma polastati hrabrost.

»Edina oseba, ki bi ji ta naslov — namreč naslov prijatelja — po pravici pripadal, je vaš gospodična sestra!« je odgovoril Gordon.

»Pojdiva,« je dejala Lola Lew-u, in pri tem zmajala z rameni. Toda Ray jo je zadrževal.

»Prosim, trenutek, ali je to moja hiša ali ne?« je vprašal divje. »Pridite kar na lepem sem, žalite moje prijatelje in jih takorekoč vržete iz stano-

vanja. To že presega vse meje. Tam so vrata!«

»Če to mislite resno, potem moram seveda iti!« je rekel Dik. »Toda prišel sem sem, da vas opozorim!«

»Ha, pozivljam se na vašo opozorilo!«

»Prišel sem sem, da vam povem, da je žabar sklenil, da boste v bodoče plačo, ki jo od njega prejimate, morali tudi zaslužiti. To je vse!«

Mrtvaška tišina je sledila, ki jo je prekinil šele Elin tresoč se glas. »Žabar?« je ponovila z grozo v očeh. »Ali gospod Gordon, Ray vendar ni član žabarjev?«

»Morda vam je to še neznano, pa je vendarle res. Oba vašata gosta, Ray, sta zvesta sluga žabarja. Lolo vzdržuje prav tako tudi njen soprog.«

»Laznivec!« je zakričal Ray. »Lola ni poročena. Kako beden lažnivec ste! Ven, preden vas ne vržem sam iz stanovanja!« je besnel Ray.

Sle na Elini tiho prošnjo je Dik brez besed odšel k vratom. Na pragu se je enkrat obrnil in njegov hladni pogled se je prilepil na Lew Brady-a.

»V knjigi žabarjev je velik vprašaj zraven vašega imena, Brady! Pazite, da vam žabar katero ne zagode!« Brady se je po teh besedah zdrnil. To je bilo tudi za njega njegovega kova le prehud udarec.

Če bi si upal, bi šel za Gordonom na hodnik, in bi ga prosil za nadaljnje podatke. Toda za to mu je manjkalo

poguma. Stal je sredi sobe v vsej svoji velikosti in gledal obupan k vratom, ki jih je obiskovalec pustil odprta.

»Za božjo voljo, prezračimo vendar sobo!« je zaklical Ray in sunkovito odprl okno. »Ta možakar je prava kuga! — Poročena! In to naj mu verjamem? — — — Ela že odhajaš?«

Sestra je prikimala.

»Povej očetu, da mu bom pisal. Govori zame in dokaži mu, da mi je tudi on večkrat delal krivico!«

Podala mu je roko. »Zdravstvuj, Ray,« mu je dejala. »Morda boš nekega dne prišel nazaj k nam?« Pri teh besedah so jo obile solze. Pritisnila mu je glavo na prsi in mu šepetala: »O, Ray, Ray, ali je to vse res? Ali si res član žabarjev?«

»Ali, Ela, pojdi, pojdi! Toliko je resnice na tem, kakor da je gospodična Bassanova poročena. — Senzacije! Gordon želi vedno novih in novih presenečenj!«

Ela se je pri odhodu priklonila Loli, ne da bi ji podala roko. Lew Brady ji je z lačnimi očmi sledil, ko jo je Ray spremljal k dvigalu.

»Kaj je menil, Lola,« jo je vprašal Brady, ko je bil sam z njo. »Gordon nekaj ve! Ali si slišala? Vprašaj da je zabeležen poleg mojega imena! To je slab znak. Lola, meni je dovolj žabarjev! Dovolj teh vrazjih žabarjev! Cela stvar mi gre že na živce!«

»Ti si norec,« mu je rekla mirno. »Gordon je dosegel ravno to, kar je

hotel, vcepil ti je namreč strah v kosti.«

»Strah?« je ponovil Lew. — »Ti si ne bojiš, ker nimaš prav nobene fantazije! Jaz sem nemiren, ker počasi uvidevam, da so žabarji deseterkrat močnejši, kakor sem si sploh kdaj mislil! Oni so pred nedavnim pobili škota Maca Leana. Ne bodo se prav nič obotavljali, da tudi mene mirno pošljejo na oni svet. Predobro jih poznam, Lola, te prekleto žabarje. Zmožni so storiti kar koli, začeniš z umori. Žabar je njihov bog. Žabar jim je začetek in konec! — Vprašaj zraven mojega imena? Skoraj bi mu do besede verjel! Nekaj sem nekoč znil o njih in tega mi ne bodo gotovo nikoli oprostili!«

»Pst!« ga je opozorila. Slišati je bilo korake. Ray se je že vracal.

»Hvala Bogu, da je že odšla! Ah, kakšno je to današnje jutro! Povsod že vidim zelene žabe, kakor pijane v deliriju tremens bele miši.«

Lola je odprla svojo zlato tobačnico. Prižgala si je cigareto in na poseben način ugasilna vžgalico. Nato je obrnila preko ramen Rayu svoje lepo belo lice.

»Kaj si ti nasproten žabarjem?« ga je vprašala hladno. — »Oni vendar plačajo prav dobro in zato ne zahtevajo mnogo.«

Ray jo je strme poslušal.

»Kako to misliš?« jo je presenečeno vprašal. — »Saj to so sami podli zločinci ki more mirne in dostojne ljudi!«

Odkimala je z glavo.

Nad 700 katoliških duhovnikov na Solovjetskih otokih

Doslej so bila vsa prizadevanja Vatikana, da bi jih rešil, zaman

Rim, (DNB). Po podatkih, ki jih imajo na razpolago v Vatikanu, je zdaj nad 700 katoliških duhovnikov na solovjetskih otokih v Belem morju, na otokih, ki so jih namenili za kaznjence. Gre za duhovnike, ki so jih boljševiki od septembra 1939 do junija 1941 prijeli na Estonskem, Letonskem in v Litvi ter odvedli na Solovjetske otoke. Sprčo raznih posredovanj je sovjetska vlada zavzela stališče do dejstva, da je na Solovjetskih otokih na stotine duhovnikov kot kaznjencev.

Moskva ni mogla zanikati dejstva, da ima med kaznjenci na omenjenih otokih tudi duhovnike, vendar pa zagotavlja, da jih ni več ko

150. Dalje se je zdaj v Vatikanu zvedelo, da morajo duhovniki prav tako kakor vsi drugi, ki so jih Sovjeti odvedli tja, delati po gozdovih in rudnikih. Hrane dobijo le toliko, da lahko še delajo.

Malo je upanja, da bi mogli rešiti duhovnike s Solovjetskih otokov. Vatikansko državno tajništvo je že večkrat storilo glede tega svoje korake pri londonski in washingtonski vladi, da bi prisilile na Moskvo, da bi osvobodila internirane duhovnike. Vsa vatikanska prizadevanja so se do zdaj izjalovila, ker si Moskva prepoveduje, da bi se v te stvari London in Washington vmešavala.

Ugledni Amerikanci o bodoči usodi britanskega imperija

Skoraj vsi menijo, da bo ogromni britanski imperij po sedanji vojni razpadel

Zeneva, (DNB). Iz Londona poročajo: pri razpravi o bodoči usodi angleškega imperija je, kakor poroča newyorški dopisnik Daily Maila — to poročilo prinaša tudi newyorški časopis P. M. — šest vodilnih Amerikancev in en Anglež zavzelo stališče do tega vprašanja in nanj javno odgovorilo.

William Schirer piše med drugim, da so vsa kolonialna cesarstva na zemlji zapisana smrti. Le to si lahko želimo, piše dalje, da bi do njihovega konca prišlo na razmeroma miren način. Vstaje v Indiji ni mogoče za trajno zatreti. Po mnenju Williama Schirerja je bilo Amerikancem tudi dovoljeno, javno pojasniti indijsko vprašanje, zakaj v gotovem oziru je to več ko samo angleška prilika.

Casnikar John Gunther je zapisal te znane besede: Nemogoče je dopustiti, da bi britanski imperij izginil, ne da bi istočasno preskrbeli kak »nadomestek« za nj.

Znani radijski komentator Cecil Brown, ki so ga svojčas zaradi preveč odkritega poročanja iz Singapura Angleži odstavili, meni, da bo britanski imperij kot tak po sedanji vojni prenehal obstojati. Pravi, da je prebivalstvo v Birmaniji,

na Malajskem polotoku in v Palestini izgubilo vse zaupanje v Veliko Britanijo.

Senator Nye, voditelj tistih, ki vztrajajo pri tem, da se Amerika ne bi smela vmešavati v evropske zadeve in vojno, pravi, da je bil vedno tega mnenja, da ogromni britanski imperij predstavlja nevarnost za mir na svetu. Pri bodočih mirovnih pogajanjih da bo Anglija morala vsaj del svojih kolonialnih posesti odstopiti drugim.

Vse britanske posesti na zahodni zemeljski polutli naj bi bile prodane Združenim ameriškim državam, in sicer v obliki delnega plačila za vse tisto, kar je Amerika Angliji posodila, ali dala v najem — takšno značilno mnenje je izrazil angleški profesor Earl Russell. Indija naj bi dobila spet popolno neodvisnost, dočim naj bi pomorska in letalska oporišča, kakor Aden, Singapur in Colombo postala mednarodna.

Od vseh osebosti, ki so povedale javnosti svoje mnenje o bodoči usodi angleškega imperija, je Freda Kichwey, lastnica ameriškega časopisa »The Nation«, edina dejala, da ne verjame, da bo britanski imperij po sedanji vojni razpadel.

Poročilo o romunskem gospodarskem položaju

Kritje papirnatega denarja je v Romuniji eno najtrdnjeh v vsej Evropi

Bukarešta, 1. marca, s. Ob priliki letnega zborovanja delničarjev romunske Narodne banke je generalni guverner te banke, dr. Otulescu, podal zanimivo poročilo o gospodarskem položaju v Romuniji. Najprej je omenil, da je Romunija ena tistih dežel, ki jo okružuje evropska celina, potem pa poudaril prizadevanja Romunije za oskrbovanje zlasti tistih evropskih dežel, ki so v vojaškem oziru zdaj bolj vprežene. Guverner romunske Narodne banke je nato očrtal smernice romunske gospodarske in finančne politike v zadnjih letih ter dejal, da je bila to »politika, ki je rodila dosti večje uspehe kakor pa v prejšnji svetovni vojni bodisi glede proračunskega kritja, kakor tudi glede na razvoj in napredek romunskega narodnega gospodarstva. Dr. Otulescu je potem govoril o življenjskih stroških in je dejal, da se je indeks cen v prodaji na debelo — če se vzame za podlago število 100 — v primeri iz letom 1939 dvignil na 240, medtem ko za leto 1942 še ni bilo mogoče ugotoviti točne višine in-

deksa cen.

O denarnem položaju je guverner romunske Narodne banke povedal naslednje: »Romunski Narodni banki se je posrečilo obdržati kritje papirnatega denarja na višini 29%, in lahko rečemo, da je to naše kritje eno najtrdnjeh v vsej Evropi. Vlada je izdala potrebne ukrepe, da to kritje obdrži tudi v bodoče.« Kar zadeva denarni obtok, je guverner dr. Otulescu dejal, da se je ta obtok navzlic močnemu skoku cen v letu 1942 presenetljivo malo povečal, komaj za 20 odstotkov, dočim se je povečal v letu 1941 za 50, leta 1940 pa za 30 odstotkov.

Slednjič je dr. Otulescu še poudaril, da je lansko leto prišlo v Romunijo za 66.181 milijonov lejev tujih valut, iz Romunije pa da jih je odšlo za 46.668 milijonov. Svoja izvajanja je končal s pripombo, da po letu 1942, ki je bilo eno najtežjih let za Romunijo, izraža voščila, da bo leto 1943 prineslo zmago romunskemu narodu, ki brani že stoletja sebe in svojo zemljo.

Križi s prehrano v francoskem Maroku

Dežela, od koder so prej izvažali na tuji trg mnogo jajc in mesa, trpi zdaj veliko pomanjkanje na teh živilih

Tanger (DNB). Kako težaven je po angleško-ameriškem vdoru v francoski Maroko postal tam položaj glede oskrbe, se vidi iz nekega poročila iz Casablance, ki v njem med drugim stoji tudi naslednje:

Oblasti so pred vedno večjim pomanjkanjem skoraj vseh za življenje najvažnejših stvari brez moči. Po večjih mestih, zlasti pa še v Casablanci, komaj še dobijo meso, ribe, jajca in blago za obleko. Amerika sicer pošilja nekaj malega zmrznjenega mesa, ki pa ga prodajajo tu po neznosnih cenah, tako da so se tukajšnji domačini odločili za pasivni odpor. Na trg nič več ne prinašajo niti jaje niti kokoši, zakaj z izkupičkom si ne morejo kupiti niti čaja niti sladkorja in niti belega blaga, po katerem

je med tukajšnjimi domačini največ povpraševanja. Tako se je zgodilo, da francoski Maroko, od koder so prej pošiljali v Francijo in Španijo jajca, trpi zdaj veliko pomanjkanje, kar se tiče tega živila. Svežega mesa že dva meseca prav nič ni, čeprav je prej Maroko z mesom zalagal tudi druga, ne samo domača tržišča.

Da bi preprečili vedno večje nezadovoljstvo med domačini, so zdaj poklicali časnikarje v mestno hišo v Casablanci, kjer so jim dali nova navodila, kako je v bodoče treba pisati. Časopisi naj bi prepričali javnost, da so v Maroku že pred tremi meseci uvedli vojno gospodarstvo in da je vse njegove sile treba vpreči v to, da se doseže zmaga. Poleg tega je treba v časopisih poudarjati težave s prevoznimi sredstvi

HENRIK SIENKIEWICZ

ROMAN V SLIKAH

259.

Petronij se je zdelo, da bo Vinicij prehitel Tigelinove pretorijance ter njemu in Neronu prekrizal načrte glede Tigije. Bil je vesel zaradi tega in je poklical Euniko, da je šla z njim k večerji. Ko je slošel z njo za mizo, se mu je zdela čudovito lepa, kakor boginja. Ona je drhtela od sreče, da sme biti ob gospodarju. Jedla sta iz zlatega posodja, pila iz kristalnih kozarcev in stregli so jima dečki, oblečeni kakor bogovi ljubezni. Pevci so jima peli novo pesem na Apolona.

A ko je bila njuna radost na vrhuncu, so sužnji prestrašeni sporočili, da je prišel dvor stotnik Aprus z oddelkom pretorijancev. Petronij pa ni pokazal niti sence strahu, temveč je dal stotnika privesiti v jedilnico. Aprus mu je prinesel pismo, v katerem ga je cesar vabil, naj bi še nocoj prišel na dvor.

260

Neron je dvorjanom prebral neko novo pesem in je hotel slišati Petronijevo sodbo. Do nje mu je bilo toliko, da ni mogel prestat brez nje, četudi je Petronij bil v nemilosti. Na koncu ga je z zlobnim nasmehom vprašal po Viniciju. Petronij je slutil, da se je moralo zgoditi nekaj hudega. Dal se je takoj odnesti do Vinicija. Spotoma je srečeval pijane množice, ki so vse ponavljale en sam krik: »Kristjane levom!«

Vinicij je dobil doma v atriju. Sedel je na trinožnem stolu ter imel glavo sklonjeno skoraj do kolena. Ni se ozrl, ko je slišal korake in ko ga je prijatelj vprašal:

»Si prišel prepozno? Ali si jo videl? Kje je?«

»V Mamertinski ječi. Ponjo je prišlo petdeset pretorijancev. Ursus je ni mogel ubraniti.«

ter pisati v tem smislu, da je treba posebno važnost posvečati prevozom vojaštva. Predlagali pa niso ničesar za rešitev kočljivega položaja.

Strahotne številke žrtve boljševiske krvoločnosti

Rim, 27. februarja, s. Boljševiki so samo v štirih letih od 1919 pa do 1923 pomorili 805.000 kmetov, 344.000 razumnikov, 260.000 vojakov, 192 tisoč delavcev, 45.850 častnikov, 19.000 uradnikov, 8800 zdravnikov in 6575 profesorjev (števke so točne, ker so posnete iz sovjetskih uradnih podatkov). Boljševiki se niso ustrašili prav nobene sredstva, ko so divjali z vso svojo divjostjo. Da Rusija tudi danes sredi vojne počenja grozovitosti, je izven dvoma, saj zadostuje že ugovoritev, da Sovjetska Rusija ni hotela pristopiti k nobe-

nemu mednarodnemu dogovoru glede vodenja vojne. Da pa je krvoločnost osnovno načelo boljševisma, se je pokazalo v morijah, ki so jih boljševiki počenjali v Španiji, ko so pomorili 20.000 duhovnikov, 15.000 menihov in usmiljenk in 10 škofov. Julija 1937 so španski škofje s posebnimi listinami potrdili, da so boljševiki pobili nič manj kakor 300.000 katolikov.

V Južni Afriki se uporniško gibanje in teroristična dejanja vedno bolj razširjajo, zlasti v Juhanesburgu in Sprinu, kjer so napadali vrgli zažigalne bombe in povzročili znatno škodo.

Iz Rio de Janeira poročajo, da je v neki brazilski luki izbruhnil požar na ladjah, na katerih so bile vkrcane brazilске čete, namenjene za Severno Afriko. Nekateri vojniki so zapustili ladje, vrgli proč orožje in vpili, da se nočejo bojevati za Amerikance.

Boštjan je prikimal. Že je mislil podržati vajeti, a ni. Mislil je namreč kaplanu povedati, da bo res kmalu prišel in to čisto uradno zastražnik oklice. A to naj še počaka! Vse ob svojem času...

Voz je spet zadržal po klanecu v trgu. Pred Smoletovo gostilno je zagledal Miho, ki se je nekam čudno motovilil po sredi ceste. Še povozil je daleč, če bi dobro ne pazil. Najraje bi ga sploh prezlil in vozil dalje, a že zaradi ljudi ni mogel. Videl je in na temenu je čutil, kako ga opazujejo. Zato je ustavil, stopil z voza in šel bratu nasproti.

»Miha, dober dan!« ga je pozdravil in mu ponudil roko. Miha ga je zaničljivo pogledal, kot vsakega človeka, če ga je ogovoril.

»Dobro dan!« je znova pozdravil Boštjan, misleč, da ga brat ni prepoznal.

Brat se je grdo zarežal.

»A, potepuh!« je zakričal. »Si se naveličal Amerike? Misliš, da ti bom jaz dajal kruh? Preketo se motiš, če tako misliš, ha, ha...« Smejal se je, da se je razleglo po vsem obširnem trgu. »Capin capinski, poberi se od koder si prišel, pa svojo cipo vzemi!« seboj, listo Minko, ki je še pes ne povoha, ha, ha... Jaz bi jo že ne! Fej!«

Boštjanu je bilo nerodno zaradi ljudi. Že je vzrojl, a se je v trenutku pomiril. Če bi bil Miha trezen, bi z njim pošteno obračunal, a zdaj se mu ni zdelo vredno, celó pod častjo...

»Miha, govori no pametno! Saj si vendar gruntnar! Kaj te ni nič sram? Ljutje te gledajo in se smejejo.«

»Brigajo me! Delam, kar hočem, in govorim, kakor se meni

ljubi. Mar boš ti mene učil, mladič, potepuh!? Kar poberi se! Niti žganca ti ne dam za tvoj gobec, da veš.«

»Vsaj zdaj bodi pameten,« ga je skušal brat umiriti, »ko vidiš, kako je. Oče je že na pol v grobu, grunt pa gre rakovo pot.«

Strahovito se je zamajal, in Boštjan je bil že pripravljen, da ga ulovi.

»Molči o tem! To te nič ne briga. Grunt je moj pa amen.«

Boštjan je uvidel, da ne bo ničesar opravil. Mislil je zopet sestti na voz. Tedaj se je Miha ozrl po konjih.

»Konji so moji in voz tudi. Kdo ti je dovolil?«

»Oče.«

»Oče nima nobene besede. Kdo je gospodar: on ali jaz? Jaz!«

Se je udaril po prsih. »Nikamor ne greš z mojimi konji.«

To je zadržalo tudi Boštjana.

»Ti mi boš prepovedal?« ga je ostro pogledal.

»Jaz!«

»Nikoli.«

Pognal se je na voz in hotel pognati. Tisti hip je skočil Miha pred konja, potegnil za uzdo, misleč obrniti voz na drugo stran ceste.

»Pusti!« je kričal Boštjan z voza.

»Nikoli!« je kričal Miha še bolj in sline so se mu cedile iz ust.

»Pusti, ti rečem!«

»Molči, gobec!«

»Beži!« je velel in udaril z bičem po konjih, ki sta plašno odskočila. Miha se je lovil med njima za ravnotežjem. Boštjanu je zastala sapa. Skočil je z voza in hotel potegniti brata izpod konj, toda bil je prekasen. Desni konj je med tem oplazil Miho od strani, da je padel in obležal kakor snop sredi ceste. Zenske so zakričale in hitele na pomoč, a Boštjan je že sam vzdignil brata in ga odnesel v gostilno. Ko bo prišel k zavesti, se bo že sam spravil na noge, je bil prepričan.

Potlej je sedel na voz in brez misli pognal.

Miha je bil, že dva dni trezen. Okoli je hodil kakor večna,

se obregal ob dekle, ob očeta, za Boštjana se pa še zmenil ni. Da bi prijel za delo, mu ni prišlo na misel. Že dolgo je živel v prepričanju, da jo je temeljito zavozil in ni zanj nobenega upanja več. Pil je iz obupa in ne toliko iz navade. In ko je bil pijan, se je bil po glavi, se kesal in jokal. Tako je bilo spočetka. Kasneje pa je uvidel, da je tudi to zaman. Grunt bo šel vsak čas na kant.

Upniki napovedujejo dražbo, advokati mu pošiljajo dolžna pisanja in mu groze z rubežnijo, dražbo... Vsak drugače in lepše od prvega. Miha se je takih stvari že kar navadil in se je pisanjem samo še smejal ter jih zlagal na polico pod Bogcem v kotu. Kar lep kupček jih je že bilo. Kmalu bo zaropotalo, je vedel.

»Naj gre vse skupaj k vragu!« je zamahnil z roko in zaklel.

»Mene ne briga vse skupaj nič. Napravijo naj, kakor hočejo. Hudič počitraj vse skupaj!«

Polastila se ga je želja, da bi pil, a denarja ni imel niti prebite krone. Na upanje mu niso nikjer dajali. Sprva že, ko so vedeli, kakor grunt stoji; ko so pa zvedeli, da se je zamajal, so takoj izterjali ves zapitek. Rad bi poprosil očeta, da mu posodi, a mu je bilo vseeno nerodno. Taval je v dvomih. Če bi bil gotov, da bi mu oče dal, bi ga poprosil... Boštjana noče prošiti, čeprav ve, da bi mu dal. Toliko ponosa je vseeno še v njem, da ne bo prosil svojega brata, ki ga sovraži bolj od vseh drugih, ki sovražijo njega... Ne, ne, Boštjanu ne reče niti besede o denarju.

Sklenil je, da poreče očetu. Poiskal ga je na vrtu pri čebelnjaku. Pri njem je sedel Boštjan. Počakal je, da se je brat od-

stranil. Potlej je pristopil.

»Oče, posodite mi nekaj denarja. Potrebujem za trošek na sodniji.«

»Kajpak, kajpak,« se je stari zvito nasmejal. »Trošek za žganje. E, nič ne bo! Pri meni ne dobiš nič. Midva sva opravila, pre-

dragi Miha. Dobiš kje drugje, če ti bodo zaupali. Jaz ti ne zaupam več. No, saj mi ni za denar, ne, nič mi ni, a za pijačo ne dajem.

Grunt si že zapil, mene pa ne boš.«

»Saj ni za pijačo,« je ugovarjal. »Zdaj že dva dni nisem pil in me tudi nič ne vleče. Daste? Nekaj moram plačati.«